

Stanowisko w sprawie niezgodnego z prawem rozporządzenia dotyczącego zmiany granic Świętokrzyskiego Parku Narodowego

15 kwietnia 2021 na stronie Rządowego Centrum Legislacyjnego pojawiło się pismo podpisane przez Sekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska, Małgorzatę Golińską, którym kieruje ona projekt rozporządzenia w sprawie zmiany granic Świętokrzyskiego Parku Narodowego do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Planowane wyłączenie 1,3 ha obszaru na Łyścu wraz z klasztorem pobenedyktynskim jest sprzeczne z duchem i twardymi zapisami Ustawy o ochronie przyrody. Stanowi nie tylko zagrożenie dla obszaru, który od niemal 100 lat podlega ochronie, ale będzie niebezpiecznym precedensem, umożliwiającym wprowadzanie zmian w granice parków narodowych bez uzasadnienia przyrodniczego. Przeciwko rozporządzeniu wystąpiły zarówno organizacje przyrodnicze, jak i Instytut Ochrony Przyrody PAN.

15 kwietnia 2021 na stronie Rządowego Centrum Legislacyjnego pojawiło się pismo podpisane przez Sekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska, Małgorzatę Golińską, którym kieruje ona projekt rozporządzenia w sprawie zmiany granic Świętokrzyskiego Parku Narodowego do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Planowane wyłączenie 1,3 ha obszaru na Łyścu wraz z klasztorem pobenedyktynskim jest sprzeczne z duchem i twardymi zapisami Ustawy o ochronie przyrody. Stanowi nie tylko zagrożenie dla obszaru, który od niemal 100 lat podlega ochronie, ale będzie niebezpiecznym precedensem, umożliwiającym wprowadzanie zmian w granice parków narodowych bez uzasadnienia przyrodniczego. Przeciwko rozporządzeniu wystąpiły zarówno organizacje przyrodnicze, jak i Instytut Ochrony Przyrody PAN.

[Pełna treść stanowiska](#)

Żadna grupa interesów, także kościelna, nie ma prawa zawłaszczania majątku wspólnego, szczególnie, jeśli wiązałoby się to ze zubożeniem cennych przyrodniczo terenów – mówi Radosław Ślusarczyk ze Stowarzyszenia Pracownia na rzecz Wszystkich Istot. – W dobie kryzysu bioróżnorodności, spowalniającej zmiany klimatu, nie stać nas na dewastację środowiska naturalnego. Poważne ryzyko zniszczenia ekosystemu Łyśca przez organizowane już teraz przez oblatów imprezy masowe, intencjonalne nasadzenia gatunków obcych, zanieczyszczenie światłem z oświetleń klasztoru, silne zanieczyszczenie całego terenu, to nie tylko kwestia Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Bezprecedensowe i niezgodne z prawem zmniejszenie parku narodowego, to także niebezpieczna furtka dla podobnych szkodliwych przyrodniczo rozwiązań w innych chronionych miejscach Polski. Dlatego zdecydowanie sprzeciwiamy się przygotowanemu rozporządzeniu.

Przypomnijmy: ponad 200 lat temu bulla papieska Piusa VII skasowała klasztor na Łyścu. 100 lat później, w 1924 r. teren ten został objęty ochroną w ramach rezerwatu, a od 1950 r. ustanowiono tam Świętokrzyski Park Narodowy. Od lat 90. Zgromadzenie Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, które przez zasiedzenie na mocy postanowienia sądowego zajmuje część tego miejsca, intensywnie zabiega o uzyskanie ziemi i części budynków. W 2002 r. Komisja Majątkowa, w której skład wchodził przedstawiciel MSWiA oraz Kościoła, uznała, że zakon nie ma podstaw, by żądać zwrotu budynków. Tym niemniej wielu polityków, w tym ministrowie środowiska (Jan Szyszko, 1

Stanowisko w sprawie niezgodnego z prawem rozporządzenia dotyczącego zmiany granic Świętokrzyskiego Parku Narodowego

Henryk Kowalczyk, Michał Woś i Michał Kurtyka) składali obietnice i podejmowali starania oddania Łyśca oblatom.

Tymczasem dopuszczalną przez polskie prawo ewentualnością zmniejszenia powierzchni parku narodowego jest warunek wynikający z art. 10 pkt. 1a Ustawy o ochronie przyrody: „Likwidacja lub zmniejszenie obszaru parku narodowego następuje wyłącznie w razie bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych i kulturowych tego obszaru”. Warunek ten nie został spełniony, co wykazała przeprowadzona w latach 2019-2021 [inwentaryzacja przyrodnicza](#), będącego przedmiotem rozporządzenia terenu o powierzchni 1,3 ha. Badania wykazały wysoką różnorodność biologiczną obszaru, w tym liczne gatunki chronione lub uznane za zagrożone a nawet wymarłe czy też nowe dla Świętokrzyskiego Parku Narodowego, masywu Łyśca, województwa świętokrzyskiego a nawet Polski. Raport stwierdza, że teren ten, „charakteryzuje się relatywnie wysokim walorem przyrodniczym i dużym bogactwem gatunkowym, a stanowiąc swoistą, nieleśną enklawę, zwiększa różnorodność biologiczną Parku”¹.

Wysoką wartość przyrodniczą tego miejsca podkreśla również [Instytut Ochrony Środowiska PAN, dlatego wraz z Prezydium Rady Naukowej, wypowiada się zdecydowanie przeciwko przyjęciu projektu](#)².

Wartość kulturowa tego miejsca również nie podlega dyskusji. 19 listopada 2015 roku wpisano do rejestru zabytków całe otoczenie Rezerwatu Archeologicznego „Łysa Góra” (w tym przedchrześcijański wał kultowy), obejmując ochroną w zasadzie cały masyw Łyśca. Ten sam obszar został uznany rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 15 marca 2017 za Pomnik Historii.

W świetle wyżej wymienionych faktów za skandaliczne należy uznać twierdzenia wygłaszane przez byłego ministra środowiska Henryka Kowalczyka, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska, Małgorzatę Golińską, a szczególnie przez obecnego dyrektora Świętokrzyskiego Parku Narodowego, Jana Reklewskiego, uznające walory przyrodnicze i kulturowe Łyśca za bezwartościowe i niepotrzebne Parkowi.

Kolejnym krokiem jest próba obejścia prawa. Projektodawcy zaproponowali włączenie w granice Świętokrzyskiego Parku Narodowego około 63 ha izolowanej, oddalonej od Parku enklawy leśnej pod Grzegorzowicami. Według Małgorzaty Golińskiej z Ministerstwa Środowiska, świadczy to o tym, że ŚPN nie jest pomniejszany, lecz powiększany.

To fikcyjna rekompensata – komentuje Radosław Ślusarczyk. – W żadnej mierze nie spełnia ona wymogów Ustawy o ochronie przyrody, ponieważ w konkretnym miejscu następuje zmniejszenie powierzchni, a w innym zwiększenie. Tym niemniej, jeśli Ministerstwo Środowiska uważa za stosowne objęcie wspomnianych 63 ha ochroną w ramach parku narodowego, by nastąpiła jego renaturalizacja, to taką decyzję z chęcią poprzemy. Jednak stanowczo nie zgadzamy się na wyłączenie cennych przyrodniczo terenów objętych ochroną.

Kontakt:

Radosław Ślusarczyk, Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, tel. 660 538 329, suchy@pracownia.org.pl

1. [Raport dotyczący wartości przyrodniczych i kulturowych działek o nr ewidencyjnym 2039/1;](#)
~~Stanowisko w sprawie niezgodnego z~~
~~prawem rozporządzenia dotyczącego~~
[zmiany granic Świętokrzyskiego Parku Narodowego](#), Autorzy: Łukasz ²

[Misiuna – koordynator, Konrad Bidziński, Dorota Bury, Mateusz Ciechanowski, Piotr Chachuła, Agnieszka Kozera, Natalia Krajewska, Andrzej Melke, Robert Rozwałka, Przemysław Żurawlew, Stowarzyszenie Psychoedukacyjno-Przyrodnicze M.O.S.T. Kielce 2021.](#)

2. [Stanowisko Prezydium Rady Naukowej oraz Dyrekcji Instytutu Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk w sprawie projektu zmian granic Świętokrzyskiego Parku Narodowego.](#)